

**Aguisín I – Oibreacha Cáilitheacha agus
Neamhcháilitheacha SIOT 2019**

Oibreacha Cáilitheacha:

Cobhsaíocht struchtúrach	<p>Oibreacha atá ríthábhachtach chun struchtúr nó cuid de struchtúr a chobhsú</p> <p>Níor cheart ach an méid is lú agus is féidir den chreatlach stairiúil a bhaint nó a bhaint dá chéile mar chuid de na hoibreacha agus ba cheart tograí chun creatlach a aiscur a áireamh</p> <p>Córais speisialaithe a shuiteáil chun monatóireacht a dhéanamh ar ghluaiseacht struchtúrach</p>
Díonta	<p>Struchtúir, clúdaigh agus gnéithe dín a dheisiú (nó a athnuachan)</p> <p>Ba cheart go mbainfeadh oibreacha úsáid as ábhair agus as ghnéithe maisiúla cuí, ba cheart tús áite a thabhairt do tharrthálas agus slinn reatha agus ábhair eile ón struchtúr a athúsáid</p> <p>Ba cheart go mbainfeadh deisiúcháin ar dhíonta tuí úsáid as ábhair agus as ghnéithe maisiúla traidisiúnta cuí i gcomhréir leis an tSraith Comhairle <i>Tuí – Treoir maidir le Díonta Tuí a Dheisiú</i>. Is fearr i gcónaí úsáid a bhaint as ábhair agus as mhodhanna a oireann don réigiún agus as fhianaise ón bhfoirgneamh féin</p> <p>Ba cheart aire speisialta a thabhairt do mhionsonraí sna hoibreacha a ndearnadh díobháil dóibh nó atá ar lár, m.sh brat miotail, líneálacha gáitéir agus fleascadh (atá déanta de luaidhe, copar nó sinc). Sa chás go bhfuil an baol ann go ngoidfear miotalóireacht ó dhíon, b'fhéidir go measfaí go mbeidh úsáid ábhar oiriúnach ionadaithe mar réiteach eatramhach inghlactha. Faoi roinnt cúinsí, b'fhéidir gur gá an fhoshraith a athdhearadh agus aird ar an mbrat chun dea-chleachtas a chomhlíonadh, is gá machnamh cúramach a dhéanamh ar na himpleachtaí amhairc agus fisiciúla, áfach, sula ndéantar athruithe</p> <p>Ba cheart gnéithe dín ar nós fuinneoga dormánta, fuinneoga dín, stoic shimpléir agus potaí simpléir, cúpolaí, balastráidí, etc. a chaomhnú agus a dheisiú i gceart</p>
Fáil réidh le huisce báistí	<p>Earraí uisce báistí a dheisiú nó a athchur</p> <p>Ba cheart earraí luaidhe agus iarainn theilgte uisce báistí a dheisiú nó, sa chás nach féidir seo a dhéanamh, a athchur le haghaidh a mhacasamhail d'earra lena chinntiú go bhfaightear réidh go héifeachtúil le huisce báistí ón bhfoirgneamh. Sa chás go bhfuil baol ann go ngoidfí rudaí nó go ndéanfar loitiméireacht, b'fhéidir go measfar go mbeidh úsáid ábhar oiriúnach ionadaithe mar réiteach eatramhach inghlactha</p> <p>Ba cheart forscieithadh agus coraí a threoraíonn uisce go dtí córais diúscartha uisce báistí a sholáthar d'fhonn, i gcás blocála, faightear réidh le huisce glan amach ón struchtúr</p>
Ballaí seachtracha	<p>Oibreacha chun ballaí seachtracha a dheisiú</p> <p>Oibreacha chun ballaí, dromchlaí agus gnéithe maisiúla, clúdaigh nó cumhdra balla ina measc a dheisiú, oibreacha chun lochtanna nó fadhbanna a réiteach a d'fhéadfadh díobháil thromchúiseach a dhéanamh amach anseo mura réitítear iad, ar nós socrú bunsraithe, titim simpléir, ionsaí fungasach ar adhmaid, nó aistriú salainn laistigh den chreatlach</p> <p>Oibreacha chun déileáil le saincheisteanna taise, ar nós aerú a sholáthar, agus draenacha spallaí a sholáthar (faoi réir riachtanais Sheirbhís na Séadchomharthaí Náisiúnta i gcás láithreáin atá íogair i dtaobh na seandálaíochta de)</p> <p>Oibreacha chun gnéithe atá suite i mballaí, ar nós saothar iarainn nó daingneáin</p>

Oibreacha Cáilitheacha (ar leanúint):

Siúinéireacht sheachtrach	<p>Deisiúcháin ar shiúinéireacht sheachtrach</p> <p>Oibreacha chun cosc a chur ar iontráil uisce</p> <p>Deisiúcháin ar ghnéithe suntasacha den tsiúinéireacht sheachtrach, ar nós fuinneoga, doirse agus gnéithe gaolmhara, agus a laghad adhmaid mheathlaithe a athchur agus is féidir agus stráicí nua a roghnú go cuí agus na gnéithe maisiúla cuí a bheith orthu. Ba cheart tús áite a thabhairt do tharrthálas agus do ghloine stairiúil a athúsáid</p> <p>B'fhéidir go gcáileoidh oibreacha chun fuinneoga agus doirse a dhéanamh díonmhar ar shéideáin i gcomhréir leis <i>an tSraith Comhairle</i> (féach 'An Treoir um Éifeachtúlacht Fuinnimh' agus 'Oibreacha Neamhcháilitheacha' lastall)</p>
Gloine dhaithe	<p>Deisiúcháin ar fhuinneoga daite</p> <p>Ba cheart tabhairt faoi phainéil ghloine daite agus daingneáin ghaolmhara a dheisiú, agus sciatha sreinge a shuiteáil nó painéil a athshuíomh laistigh de ghloiniú isiteirmeach i gcomhréir le Caibidil 6 de <i>The Conservation of Places of Worship</i> (an tSraith Comhairle, 2011).</p>
Daingneáin sheachtracha	<p>Daingneáin sheachtracha a dheisiú agus a chaomhnú</p> <p>Is féidir mar shampla, síothla, dealbha, balcóiní, ceannbhrait, crainn bhrataí, eitif gaoithe agus cloig ghréine a dteastaíonn caomhnú uathu go práinneach a áireamh le daingneáin cháilitheacha</p> <p>Tabhair faoi deara gur cheart tús áite a thabhairt i gcónaí do dheisiúcháin phráinneacha, seachas daingneáin a chaomhnú. Ba cheart tús áite a thabhairt do dhaingneáin atá ceangailte leis an taobh amuigh i gcomparáid leo siúd atá cosanta ón aimsir</p>
Taobh Istigh	<p>An struchtúr agus na gnéithe inmheánacha a dheisiú agus a chaomhnú</p> <p>Áirítear leis seo deisiúcháin ar ghnéithe den struchtúr inmheánach, ar nós urlár, ballaí, staighrí agus landairí (féach chomh maith 'Oibreacha Neamhcháilitheacha' thíos)</p> <p>Oibreacha chun gnéithe suntasacha maisiúla stairiúla a chaomhnú, ar nós obair phlástair, siúinéireacht inmheánach agus daingneáin agus gnéithe maisiúla, faoi mar is cuí</p>
Innealra	<p>Innealra a dheisiú ar chuid lárnach de struchtúr é</p> <p>Féadtar páirteanna gluaisteacha foirgneamh lena mbaineann oidhreacht thionsclaíoch nó atá ina ndíol spéise eolaíochta, nó innealra ar nós innealra stáitse le haghaidh amharclanna stairiúla nó suiteáin seirbhíse ar nós ardaitheoirí luatha nó stairiúla, meicníochtaí pluiméireachta agus córais téimh a áireamh le hinnealra a cháilíonn</p>
Fothracha stairiúla	<p>Oibreacha chun saoirseacht nó gnéithe eile atá i mbaol a chobhsú nó a chosaint</p>

Oibreacha cáilitheacha (ar leanúint):

Feabhsúcháin ar éifeachtúlacht fuinnimh	<p>Oibreacha chun feidhmíocht theirmeach agus éifeachtúlacht fuinnimh an fhoirgnimh a mhéadú ar aon dul leis an treoir ábhartha sa tSraith Comhairle</p> <p>D'fhonn cáiliú, caithfidh na gnéithe cuí maisiúla a bheith le sonrú sna hoibreacha, agus úsáid á baint as ábhair atá oiriúnach lena n-úsáid i bhfoirgneamh stairiúil, agus a shonraíonn gairmí cáilithe caomhnaithe. Caithfidh bail mhaith a bheith ar an bhfoirgneamh agus caithfidh go ndéantar dea-chothabháil air. Féadfaidh an méid seo a leanas a bheith i gceist le hoibreacha um éifeachtúlacht fuinnimh:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Fuinneoga, doirse agus oscailtí eile a dhéanamh díonmhar ar shéideáin ○ Inslíú áiléir/lochta a dhéanamh ar dhíonta claonta ○ Aonaid ardéifeachtúla agus rialúcháin nuashonraithe a chur in ionad seirbhísí atá as dáta ○ Comhlaí stairiúla fuinneoige a dheisiú agus a nuashonrú ○ Gloiniú tánaisteach ar a bhfuil na sonraí cuí a shuiteáil ○ Inslíú a dhéanamh ar urláir chrochta adhmaid
Limistéir Chaomhantais Ailtireachta (LCA)	<p>Oibreacha ar struchtúr a chuireann le carachtar LCA</p> <p>Oibreacha deisiúcháin ar an taobh amuigh de struchtúr a chuireann le carachtar LCA nó deisiúcháin a dhéanamh ar a phríomhghnéithe struchtúracha</p> <p>Áirítear leis seo gnéithe ailtireachta a aischur, sa chás go bhfuil na sonraí agus an tsonraíocht chúil acu, ar nós saifhuinneoga, aghaidheanna siopa, ráillí nó a mhacasamhail ach amháin nuair atá an t-aischur ríthábhachtach maidir le dearadh agus carachtar an fhoirgnimh stairiúil, an bhailidheacha nó na sráide. Níor cheart go n-áireofaí leis oibreacha d'atógáil thuairimeach agus ba cheart go mbunófaí sonraí faoi gnéithe ar fhianaise dhaingean fhisiciúil nó cháipéisíochta.</p> <p>B'fhéidir go nglacfar le hoibreacha ar nós scéimeanna deisiúcháin agus/nó athmhaisithe do roinnt foirgneamh sa chás gur cuspóir de chuid an údaráis áitiúil é seo</p>
Seirbhísí	<p>Oibreacha ar sheirbhísí feidhmeacha</p> <p>Mar shampla leictreachas, gás, téamh agus draenáil ach amháin nuair is gá cur isteach orthu fad a dhéantar deisiúcháin eile a chistítear</p>
Oibreacha sealadacha	<p>Oibreacha chun an riosca i leith struchtúr a laghdú</p> <p>Idir thitim agus titim pháirteach, díobháil aimsire, tine, loitiméireacht agus rochtain neamhúdaraíthe. Ba cheart go gcinnteodh na hoibreacha siúd go leantar leis an struchtúr a aerú go leordhóthanach agus go gcosnaítear gnéithe suntasacha an fhoirgnimh ó bheith curtha i mbaol</p> <p>Faoi chúinsí eisceachtúla, nuair a mheastar gur gá daingneáin nó gnéithe ar díol spéise iad a bhaint amach ar mhaithe le hiad a choinneáil slán, braithfidh seo ar thograí inghlactha a chur san áireamh dá stóráil slán go dtí go n-aischuirtear iad ag tráth níos déanaí laistigh d'amfhráma a luaitear</p>
Oibreacha eile	<p>Féadfaidh iarratasóir agus/nó an t-údarás áitiúil cás a dhéanamh d'oibreacha eile nach liostaítear thuas nuair a mheasann siad go mbaineann tábhacht eisceachtúil leo</p>
Táillí gairmiúla	<p>Táillí gairmiúla a tabhaíodh don chuid sin de na hoibreacha caipitiúla a cistíodh, suirbhéanna agus ráitis mhodha ina measc a thugann le fios modhanna agus seicheamh na n-oibreacha, maoirseacht agus monatóireacht ar an láthair, costais taistil agus chothabhála réasúnta agus an t-ainm a cuireadh leis an tionscadal</p>

Oibreacha Neamhcháilitheacha

Gnáthamh cothabhála	Gnáthamh cothabhála agus miondeisiúcháin Meastar go bhfuil dualgas ar úinéir/áitritheoir tabhairt faoi oibreacha den chineál seo agus ba cheart tabhairt fúthu ar bhonn rialta chun struchtúr a chosaint ó bheith curtha i mbaol
Athruithe	Athruithe agus feabhsúcháin Ní cháilíonn na hoibreacha nua go léir ar struchtúr, mar shampla, an struchtúr a dhéanamh díonach ar shéideáin, athchóiriú lochta agus sínte a shuiteáil nó a athnuachan, seachas oibreacha feabhsúcháin um éifeachtúlacht fuinnimh a dtugtar cuntas orthu i gCuid 2.6
Scartáil	Scartáil Ní cháilíonn oibreacha chun aon chuid nó aon ghné de struchtúr faoi chosaint a scartáil nó a bhaint, seachas nuair is gá rudaí a bhaint anuas go cúramach mar chuid den tionscadal sula n-aischuirtear iad nó nuair is gá obair a dhéantar níos déanaí a bhaint a athraíonn nó a dhéanann bundearadh an fhoirgnimh a cheilt
Athchóiriú	Athchóiriú agus Atógáil Oibreacha d'atógáil thuairimeach sa chás nach ann d'fhianaise dhaingean fhisiciúil nó cháipéisíochta i leith staid an struchtúir nó na gné ní ba luaithe
Neamh-bhun-tábhachtach	Oibreacha neamh-bhun-tábhachtach Oibreacha nach bhfuil bun-tábhachtach i leith chaomhnú slán an struchtúir
Ar bun cheana féin	Oibreacha ar bun cheana féin Oibreacha ar cuireadh tús leo sula bhfuarthas fógra gur faomhadh an cistiú faoin scéim nó sa chás gur cuireadh tús le hoibreacha sular thug an t-údarás áitiúil faoi chigireacht ar an bhfoirgneamh dá mbeartaítear na hoibreacha
Ballaí Seachtracha	Ballaí seachtracha agus struchtúr a dhéanamh díonach ar shéideáin Fágtar rindreáil a bhaint ón taobh amuigh a rinneadh a rindreáil roimhe seo agus athphointeáil ghaolmhar as an áireamh, seachas nuair is ionann iad seo agus idirghabháil mhíchú a rinneadh ní ba dhéanaí a bhfuil díobháil á déanamh acu don chreatlach stairiúil Plástair thancála nó uiscdhíonacha a chur suas chun dul i ngleic le fadhbanna taise Oibreacha chun cúrsa taisdionach a shuiteáil, cé acu más cúrsa fhisiciúil nó ceimiceach é

Oibreacha neamhcháilitheacha (ar leanúint):

Siúinéireacht sheachtrach	Siúinéireacht sheachtrach Aonaid dhéghloinithe, aonaid dhéghloinithe chaolphróifíle agus aonaid atá séalaithe le folús, a shuiteáil isteach i saiseanna nó cáismintí nua nó reatha Gloiniú stoirme a fheistiú Gloine atá éifeachtúil i dtaobh fuinnimh a chur in ionad gloine stairiúil
Éifeachtúlacht fuinnimh	Éifeachtúlacht fuinnimh Micrea-athnuaiteáin a shuiteáil, ar nós painéil fhótavoltacha nó tuirbíní gaoithe Ní cháilítear insliú balla sheachtraigh a dhéanamh, seachas nuair is féidir rindreáil inslithe a chur suas nach dteastódh uaidh go mbainfí an rindreáil stairiúil agus a bheadh de thiús a d'oirfeadh do ghnéithe maisiúla an fhoirgnimh. <ul style="list-style-type: none"> Ní cháileoidh insliú cuí balla inmheánaigh a chur suas, seachas faoi chúinsí nach n-imreofar aon tionchar ar ghnéithe ailtireachta agus nuair nach n-imrítear drochthionchar ar 'acmhainn anála' an struchtúir fhoriomláin. Ní cháileoidh urlár sholadacha a insliú, seachas nuair a cailleadh an t-urlár stairiúil roimhe seo.
An Réimse poiblí	Oibreacha sa Réimse Poiblí (Limistéir Chaomhantais Ailtireachta) I gcás LCA, ní chuirfear oibreacha sa réimse poiblí san áireamh